

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่ปรึกษา	พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
	พระเทพเวที, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
	พระราชศาสนานิกบาล	ประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	พระสุนทรมุณี, ดร.	รองประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	ว่าที่ร้อยตรีสมเดช อภิขยกุล	ที่ปรึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

คณะกรรมการ

พระชยานันทมูณี, รองศาสตราจารย์ ดร.	ประธานคณะกรรมการ
พระครูสุตตันนันทบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อุปสอด	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล เครือแสง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรปรัชญ์ คำพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล	ผู้ช่วยกรรมการ

แบบปก-รูปเล่ม : นายศุภกริช เชื้อนเพชร

พิมพ์เมื่อ : พฤษภาคม 2567

จัดพิมพ์ในงาน : การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปี 2567

ต่อเติม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีปรัชญาว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นส่วนงานจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ ด้วยการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ อย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี 2567 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 The 5th National and the 3rd International Conference Forum 2024 หัวข้อเรื่อง ความยั่งยืนของ PA&CD (การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน) The PA&CD Sustainability (Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สังคม และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรเชิงพุทธ เพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจของมหาวิทยาลัย และนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้ความสำคัญต่อการวิจัย การพัฒนาต่อยอดและการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาชุมชนสังคมยั่งยืน

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นฐานในการทำให้วิทยาการสมัยใหม่ ได้แสดงฐานะและบทบาทมากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาการยุคใหม่ได้หันมาศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดอยู่ได้ ท่ามกลางโลกธรรมที่แปรเปลี่ยนไปในทางดีและไม่ดีตลอดเวลา ความเป็นคนเข้มแข็งนี้ จะเป็นโอกาสให้ได้ใช้วิชาความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับพุทธประสงค์มากที่สุด เพราะทรงแสดงลำดับขั้นของการพัฒนาดนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งประสงค์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการวิชาชีพ (ปริยัติสิกขธรรม) อบรมสั่งสมตนให้มีความเรียบร้อยด้านกายภาพ ให้เข้มแข็งอดทนด้านจิตภาพ และโลกทัศน์ ชีวิตศรัทธาที่เป็นสัมมาทิฐิตลอดเวลา (ปฏิบัติสิกขธรรม) และมีความร่มเย็นเป็นสุข (ปฏิบัติธรรม) ในภาคปฏิบัติก็มีการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาทุกสาขาวิชา ถือว่าได้สะสมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน มีองค์ความรู้ด้านนี้ทั้งในรูปของความรู้ที่อยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้สาธารณะ (Explicit Knowledge) หลากหลาย การจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ เป็นเวทีวิชาการที่จะแสดงให้เห็นประชาคมทางวิชาการทั่วประเทศรู้ว่า หลักวิชาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่นั้นเป็นอย่างไร และจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติอย่างไร

ขออนุโมทนาและชื่นชมในวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ คณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และองค์กรภาคีเครือข่าย ในการร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร นำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ ต่อเนื่องทุกปี อันจะเป็นคุณูปการต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา ชุมชนและสังคมสืบไป.

(พระพรหมวชิรธีรอาจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

27 พฤษภาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ถ้อยแถลงของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	[1]
สารบัญ	[3]
ศาสตราจารย์พระราชสุภัทราภรณ์การพัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน <i>พระก้องเกียรติ สุวฑฒนปญโญ, พระปลัดวุฒิมงคล กิตติวัฒน์</i>	1
แนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคเกษตรด้วยเครื่องผลิตน้ำจากความชื้น <i>พงษ์พิชญ์ สัตบุตร์, วุฒิมงคล คงวุฒิ, พัฒน์ศรัยญ์ เลาทไพบุลย์, อรณิชา คงวุฒิ</i>	16
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน <i>พระพิทักษ์ อริยปุตโต</i>	28
ผังโครงข่ายกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน <i>วัชชระ ห้วนท้อก, โชติกา ณ หนองคาย</i>	39
เหม่เป้จากถั่วเหลืองอาหารสุขภาพโปรตีนสูง <i>ณัฐกา กุลรินทร์, นิคม สุขดา</i>	46
ศาสตราจารย์ราชสุภัทราภรณ์ โศกหนองนาโมเดลกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขัง <i>สุวารี รวบทองศรี, จอมพน สมหวัง, จรัสสา การเกษตร, เนาวรัตน์ สุขมะโน</i>	53
พิธีกรรมเลี้ยงผีปู่ย่าจากบ้านแม่แปง ตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>ณัฐพรรณ ชำนาญ, ภาณุวัฒน์ สกุศลสืบ, ทัดพิชา สกุศลสืบ</i>	64
จิตตปัญญาศึกษาในบริบทความหลากหลาย: จิตตภาวนาเชิงสร้างสรรค์ <i>มนตรี เพชรนาจักร, โสภณ บัวจันทร์, พระครูปริยัติธำรงคุณ</i>	76

เรื่อง	หน้า
การศึกษาประวัติและพุทธศิลป์เจดีย์สำคัญในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอำนวยการ จตตมโล (พรหมโคตร)</i>	91
การวิเคราะห์กระบวนการทัศน์เรื่องกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในตำบลบ้านหวาย อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>ณัฐ โหมาศวิน, สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระมหาธวัชชัย ธมมรสี</i>	104
ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มบนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>พระอำนวยการ จตตมโล (พรหมโคตร)</i>	116
การปริวรรตและวิเคราะห์คัมภีร์พงศาวดารน่าน <i>อนันต์ จิตอารี, พระมหาเกรียงศักดิ์ สุทธิแสน, สมคิด นันดี</i>	132
หมากล้อมเพื่อผู้สูงอายุและเยาวชนนครลำปาง <i>สิริรัตน์ วาวแวว, อนันต์ อูปสอด, สุวรัฐ แลสันกลาง, อดิคร สวายนลาด</i>	147
ปัญหาการแปลรายการอาหารภาษาไทยเป็นภาษาจีนของร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ <i>Luo Xianlong, He Hengying, ทัดพิชา สกุลสืบ</i>	155
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ <i>พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า</i>	169
การพัฒนาารูปแบบชุมชนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง <i>มานนท์ จันทร์เจียม</i>	184

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อทักษะอาชีพของผู้เรียนพื้นที่วิถีน่าน <i>กัณฐมณี ปาคำ</i>	195
ลูสพาร์ทส์เพลย์กับการเล่นสำหรับเด็ก <i>นรินทร์ รินพนัสลัก, นัศวรณ ใจมั่น, ราชาวดี สุขภิรมย์</i>	210
แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ของประชาชนในเขตตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี <i>ไพศาล เครือแสง</i>	222
การประสานความร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรมชุมชน: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ ผ้าพิมพ์รักษ์โลก ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา <i>ประยงค์ จันทร์แดง, พิพัฒน์ ธนากิจ, สารีณีย์ ภาสยะวรรณ, อนุรัตน์ ฝันถึงภูมิ, พรโอบอุ้ม วงศ์วิลาศ</i>	236
การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร แบบมีส่วนร่วมของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่ท่องเที่ยวเกษตรวิถีน่าน <i>ชรส์นันท์ ตาชม</i>	248
แนวทางการบูรณาการการจัดการป่าไม้ให้เป็นป่าชุมชน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดน่าน <i>พงศ์ศิริ พงศ์อารียะมงคล</i>	259
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนา <i>อนุชา วุฒธนู, ธงชัย สิงอุตม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	273

เรื่อง	หน้า
การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านสาบ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา <i>มงคล หลักฐาน, สมยศ ปัญญามาก, พระเมธีวชิรคุณ</i>	282
การส่งเสริมพุทธจริยธรรมทางการเมืองเพื่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย <i>ศิริมาศ เรือนสอน, สมยศ ปัญญามาก, สหัทธยา วิเศษ</i>	299
ศึกษารูปแบบการปกครองบ้านเมืองของเมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ในคัมภีร์มังรายศาสตร์ <i>พระมหาสุวิทย์ อินทปญโญ, พระเมธีวชิรคุณ, สหัทธยา วิเศษ</i>	316
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา <i>สุภาพร ธรรมธีระนันท์, สมยศ ปัญญามาก, สหัทธยา วิเศษ</i>	333
สุขภาพตามหลักภavana 4 ของโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงวัยตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมบุรณ์ จนทปญโญ (ศรีนาวา), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤษ ศรียะอาจ</i>	350
การศึกษาประสบการณ์ในการเป็นจิตอาสาศึกลานุปฎิฐากพระสงฆ์ของนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาชีวิตและความตาย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย <i>ประสิทธิ์ แก้วศรี, วิศาล สายเพชร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท</i>	363
ศึกษาหลักประกันชีวิตตามหลักศีล 5 ของชุมชนในอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>ประสิทธิ์โรจน์ อากทุธร (โรจนแพทย์), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤต ศรียะอาจ</i>	375

เรื่อง	หน้า
การบูชาครู : แนวคิด คุณค่า และอิทธิพลที่มีต่อชาวพุทธในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการปฏิเวธ วิสารโท (ทองสินก), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	387
ศึกษาหลักเทวธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท <i>พระสมุห์สุนทร สุนทรโร (หมื่นภักดี), พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี, พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	396
ศึกษาวิธีการคลายทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา <i>พระอุดม ฐานธมโม (หนูกลิ้ง), พระครูประโชติพัชรพงศ์, กฤต ศรียะอาจ</i>	406
การศึกษาอิทธิพลของการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ ที่มีผลต่อวิถีชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย <i>พระครูอรุณธรรมภาณ (ฐิติวัฒน์ นริศโร), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	420
ศึกษาการพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักเสขียวัตถ์ ของวัดและชุมชน ในตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมุห์บุญทัน นรินโท (สมทอง), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	432
หลักอานาปานสติกับการแก้ปัญหาสมมติฐานของเยาวชนไทย <i>พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี), พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ</i>	443
การศึกษาการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้วิถีพุทธ ของพระปริยัติพัชรภรณ์ (สุพจน์ ปญญาโร) <i>พระคมสัน ปญญคุณุโธ (ขวัญหอม), พระครูประโชติพัชรพงศ์, พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี</i>	457
กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของชุมชนในตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการพิเชษฐ์ ฐานธมโม (จันทร์คล้อย), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	467

เรื่อง	หน้า
หมู่บ้านรักษาศีล 5 กับการมีส่วนร่วมของชุมชน <i>พระราชรัตนสุธี, ณัฐยาณี บุญทองคำ</i>	478
ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน <i>พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ปิยวัช ละคร</i>	490
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการต่อต้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ <i>พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา, พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล</i>	505
การบูรณาการหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน <i>พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล, พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา</i>	519
การยกระดับครูพระสอนศีลธรรมในศตวรรษที่ 21 <i>สุพิชญาณ์ แก้วโพนทอง, พระครูธรรมธรจิรชาติ พุทธกรกิจโต, พระสมุห์ อภิชัย อภิขโย (ปัญญาารพวงศ์)</i>	532
วิเคราะห์การแปลคำต้องห้ามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เรื่อง The Last of Us ใน HBO GO <i>มินตรา ไชยชนะ, ขนิษฐา สุวรรณประชา, สหรัฐ อริงตัน</i>	546
การสร้างแบบฟอร์มการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และพัฒนา แก่พระภิกษุ และสามเณร <i>สุภาวดี ต้วบ้านยาง, จุมพต อ่อนทรง</i>	555
พุทธเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้เกษตรกร <i>พระครูศรีธรรมวารากรณ์ (จිරพันธ์ ธมมปสฺสุโธ , นำประเสริฐ)</i>	568
การพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษ สำหรับแนะนำร้านอาหาร ในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>พรลภัส วิชา, กุชอน คลาน, ศิวลี ไชยคำ</i>	579

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาคู่มือการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการร้านค้า ถนนคนเดินบริเวณชวเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>ศิวิลี ไชยคำ, นันทาลี ภูพาน, พรลภัส วิชา</i>	589
การศึกษาเทคนิคการสอนพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอดิศร ผาสุกโก (พร้อมสุข), สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	601
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของตำรวจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา <i>ถิรวุฒิ ดำริสระน้อย, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, ชุตินพนธ์ วงษ์อมรวิทย์</i>	611
คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา <i>ปิยวัชร นิขุนทด, รภิวัดณ์ ปกรณ์ปริยาภรณ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	624
ความไว้วางใจทางการเมืองเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนที่มีต่อ ผู้บริหารเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา <i>ธนากร ผงลั่นเที่ยง, พระมหาชิตชัย สุรโชโต, คมกริช สุขพัตร</i>	639
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของ ผู้พิพากษาสมทบในการแก้ไขปัญหาเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดสระบุรี <i>ประเทืองจิต บุญมาก, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พระครูสุตภัสร์บัณฑิต</i>	653
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา <i>นภัทร สุขใหม่, ไพวรรณ ปริมาตร, ณ์ภูฏกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์</i>	666

เรื่อง	หน้า
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของเยาวชนในตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี <i>พิชญรดา พิชญเดชเมธี, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, ไพวรรณ ปริมาตร</i>	680
คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองตามหลักพรหมวิหารธรรมของ ผู้บริหารเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา <i>พระสมุห์ทินวัฒน์ ปญญาสาโร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, อภิวัดน์ จำตา</i>	693
การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวอธิปไตยธรรมของประชาชน ในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา <i>สุวิไล คงเพ็ชรพะเนา, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	705
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทำประชาคมตามวิถีประชาธิปไตย ในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา <i>พระมาใหม่ จนทนมโม, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล</i>	718
การสื่อสารทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว <i>สกลสุภา ลันต์สวัสดิ์, ไพวรรณ ปริมาตร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์</i>	730
ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ <i>ฐาณมาศ ศิริวรรณธนนท์</i>	742
การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนวัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ <i>พระมหารัชชานนท์ สาสนกิตติ (คำแสง)</i>	754

เรื่อง	หน้า
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา ของประชาชนในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นตำบลห้วยโรง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>กนกพรรณ เหมืองเพิ่ม</i>	766
ประยุกต์กระบวนการธรรมของสัปปายะเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสังคมมนุษย์ <i>พระมหาวัชระ กนฺตวิโร, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	779
เปรียบเทียบจิตวิทยาตะวันตกกับจิตวิทยาตามแนวพระพุทธศาสนา <i>ชรินทร์ ชัยสุข, ศตวรรษ สงกาพันธ์, สมศักดิ์ สีนนา</i>	793
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ <i>พระปิฎกโกศล</i>	810
ภาวะผู้นำแนวพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลเตาปูน อำเภอสอง จังหวัดแพร่ <i>จักรพงษ์ ชัยวันดี</i>	822
บทวิเคราะห์การปรับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการพัฒนาชุมชนตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง <i>อัญญาภรณ์ แพงมาพรหม, พระมหาสมคิด วชิรญาโณ, พระครูสุตคุณวรากร, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	836
การปรับทัศนคติด้านความเชื่อเรื่องกรรมกับคนรุ่นใหม่ <i>ณัฐวุฒิ อายุเย็น, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	850
การส่งเสริมพุทธนวัตกรรมการสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน <i>ชยพล กาชาว</i>	869

เรื่อง	หน้า
ภาวะผู้นำทางการเมืองแนวพุทธของผู้บริหารท้องถิ่น ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>พิสิฐพงศ์ ช้อนฝั้น</i>	880
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย <i>सानิตย์ ไชยสุณา</i>	893
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำขำ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ <i>นราภัทร กอบกำ</i>	899
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลเมืองพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง <i>ภาณุพงศ์ มะโนพันธ์</i>	913
บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา ของเทศบาลตำบลร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>ธีรศักดิ์ มีสมศักดิ์, พระครูโสภณกิตติบิณฑิต</i>	926
การยกระดับกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองด้วยมือ <i>โชติกา ณ หนองคาย, วัชชีระ ห้วนท้อก</i>	935
การพัฒนาชีวิตและสังคมทำให้เกิดสันติสุขได้อย่างยั่งยืนด้วยญาณ 16 ในยุคปัญญาประดิษฐ์ <i>เจริญ มณีจักร์, พระครูรัตนสุตาภรณ์, พระครูพิพิธจารุธรรม</i>	944

เรื่อง	หน้า
พุทธจิตวิทยากับบทบาททางสังคมไทย สุรพงษ์ คงลัย, วิเชียร นามการ, พระครูสุวรรณสารานุกูล, ประสิทธิ์ คำกลาง, วานิช พาลาด	958
สาเหตุการเกิดปัญหาของสังคมไทย พระสุเทิด ที่ปงโกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร (มวลทอง), เศรษฐพร หนูนชู	975
ความรู้ทั่วไปทางรัฐศาสตร์ : กรณีศึกษาวิเคราะห์มุมมองระบบอุปถัมภ์ในสังคม เศรษฐพร หนูนชู, พระสุเทิด ที่ปงโกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร, เอกรัตน์ มาผดุง	990
บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อสถาบันครอบครัวกรณีศึกษา มารดาบิดากับบุตรธิดา ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พระอธิการบุญชัย ปญญาธโร (กันธะวัง)	999
การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ พระสมพงษ์ ญฎฐิโก (เผ่าเจ้า), พระปลัดสถาพร สุฐานวุฒิมิ (ปุมเป้า), กิตติศักดิ์ แห่งทอง, พระมหาชนินทร์ อธิโร (ลิขลิทธิพันธุ์)	1011
มองถ้ำหลวง วันมหัศจรรย์แห่งมิตรภาพ วิถีชุมชนเข้มแข็ง พระครูสุวัฒนบัณฑิต	1027
การศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมพงศาวดารน่าน ฐิติพร สะสม, จวน คงแก้ว, สุวารี รวบทองศรี, คนงนาฏ รุณวุฒิมิ	1043
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการเรียนรู้พงศาวดารน่าน สิทธิชัย อุ้นสวน, พระปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, สุรเชษฐ์ คำใจ	1057
อยุธยาเมตาเวิร์ส : การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสมือนจริงของวัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถาวร ภูษา, พิพัฒน์ แก้วใส, พิชิต เขาว์ชาญ, ประวิทย์ ชัยสุข	1074

เรื่อง	หน้า
ตัวชี้วัดลักษณะคนเลวในวสสูตร <i>อารุณ ลิทธิวงค์, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1088
อริยบุคคลในพระพุทธศาสนา : สภาวะและสถานะ <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1099
ภาวะผู้นำ : องค์กรธรรมและจริยธรรม <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, พัสกร อุ่นภาค, พระมหาศรัยัคฆ์ สิริวิญญู (กงพาน), ปรัตถกร การเร็ว</i>	1116
การประเมินความสุขจากการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ บนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>เชษฐ นิมมาทพัฒน์, พระครูวิจิตรธรรมโชติ, พระครูสังฆรักษ์เชษฐา ปิยสาสโน, สุบินรัตน์ รัตนศิลา</i>	1131
การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย <i>เด่นภูมิ อินตะวัง, สุรเชษฐ์ คำใจ, พระครูเมธีรัตนบัณฑิต, พระครูใบฎีกาวิชิตวิทย์ ธีรสวณโณ</i>	1143
วิเคราะห์การเรียนรู้เชิงพุทธของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน <i>พระมหาอธิปัตย์ กิตติญาโณ (ชูแก้ว), โสภณ บัวจันทร์, จวน คงแก้ว</i>	1151
แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน <i>พระครูรัตนสุตาภรณ์</i>	1166
ประชาธิปไตยเชิงพุทธในทัศนะทางรัฐศาสตร์ <i>ไพศาล เครือแสง</i>	1176
โครงการคัดลอกคัมภีร์พระไตรปิฎกในเมืองน่านของครูบาภิญจนธรรมาวาสี <i>ดิเรก อินจันทร์</i>	1190

เรื่อง	หน้า
บทบาทของหลวงพ่อเมือง (พระครูอุดมเวทวรคุณ) จากเรื่องเล่าและ ความทรงจำของคนบ้านท่าแหน ตำบลแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง <i>สุทธิพร โทะเปี้ย, ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ, ตฤภาภรณ์ แสนปรน, อรทัย สุขจี๊ะ</i>	1198
แนวทางการสร้างแรงจูงใจตามแนวทางพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเวียงแก่น อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย <i>จินตนา ช่วยแก้ไข</i>	1207
การใกล้เคียงความขัดแย้งเชิงพุทธบูรณาการ <i>จักรพงษ์ มะโนนัย</i>	1220
ความเชื่อเรื่องประทีปและเทียนจากพุทธล้านนาในมิติสังคมและวัฒนธรรมไทย <i>กัญยรัตน์ รินศรี</i>	1235
ธรรมาภิบาลเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิต <i>ธเนศณัฐ์ สุคนธ์พันธ์</i>	1248
บทบาทชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม <i>ธัญธรณ์ ชีวะเลิศรัตน์</i>	1256
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม <i>นิยานันท์ วุฒิพนมศักดิ์</i>	1264
การจัดการปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนในสถานศึกษาในสังคมไทย <i>ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์</i>	1277

เรื่อง	หน้า
กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ผ่านทุนทางศิลปวัฒนธรรมอำเภอภูเพียงจังหวัดน่าน อย่างยั่งยืน <i>สมคิด นันต์๊ะ, จวน คงแก้ว, อนันต์ จิตอารี</i>	1287
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5	1300
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)	1301

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ
Critical Reading: Instructional Model
Based On Concept-Oriented Reading Instructional
With Inquiry-based Learning.

พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทนำ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการรวมความสามารถในการอ่านระดับต้นจนถึงระดับสูงไว้ด้วยกัน ผู้อ่านต้องใช้ความคิดพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำเอาข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบขั้นตอน จำนวน 5 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นสำรวจชั้นเรียนรู้และฝึกอ่านโดยใช้กลยุทธ์ ชั้นตามติดสืบค้น ชั้นลงข้อสรุป และชั้นตรวจสอบแลกเปลี่ยน รวมถึงการใช้กลยุทธ์การอ่าน เพื่อเป็นเทคนิควิธีการให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและวิเคราะห์บทอ่านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การอ่านแบบเน้นมโนทัศน์, การเรียนรู้แบบสืบสอบ

Abstract

Critical reading is a combination of entry-to-level to advanced reading. Together, readers must use the idea to consider the information carefully. In order to achieve the correct knowledge and use the information to make the most benefit This academic article aims to study the learning management model according to the principles of teaching, reading, focusing on the concept together with the concept of learning. To be a learning management model that helps promote the development

of critical reading ability For higher education learners With the management of learning that is a system, 5 steps, consisting of surveying, learning and practicing reading using strategies, follow-up steps, conclusion and exchange stages Including the use of reading strategies To be a technique for learners to practice and analyze various readings effectively

Keywords: Critical Reading, Instructional Model, Concept-Oriented Reading, Inquiry-based learning

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนพัฒนาการของวิทยาการสมัยใหม่ที่เป็นศาสตร์บูรณาการ และข้ามวัฒนธรรม สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ในข้อ 4.3 ว่า “เป็นผู้เรียนรู้และฉลาดรู้ และมีปัญญา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์การคิดขั้นสูง มีความรอบรู้ด้านการเงิน สุขภาพ สุนทรียภาพ วัฒนธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก การสร้างสัมมาชีพและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น ใฝ่เรียนรู้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่เรียนรู้และรอบรู้ ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี), 2562: 3)

การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วในสังคมโลกยุคศตวรรษที่ 21 มีทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และให้โทษ ดังนั้น เพื่อให้การรับข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้รับสารต้องเป็นผู้รู้จักคิดพิจารณา แยกแยะ และประเมินข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้ว่ามีความถูกต้องเป็นเหตุเป็นผล มีความน่าเชื่อถือ และผู้ที่จะมีความสามารถประเมินค่าของสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีทักษะในด้านการรับสาร โดยเฉพาะการอ่านในชั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จิตตรา พิกุลทอง (2559: 1) เพราะการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว ทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ 3R x 7C โดยเฉพาะทักษะ Reading (อ่านออก) และ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) คือทักษะที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ไปตลอดชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2555) ดังนั้น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงเป็นทักษะที่มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่ต้องใช้กระบวนการ

อ่านเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพของตนให้เชี่ยวชาญ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

จะเห็นได้ว่า การเรียนในระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าตำราและเอกสารจำนวนมาก เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ โดยมุ่งไปสู่เส้นทางการพัฒนาวิชาชีพในอนาคต แต่ในปัจจุบันเราก็มักจะพบกับปัญหาการอ่านของผู้เรียนทุกระดับชั้นที่มีอยู่จำนวนมาก เช่นเดียวกับที่ผู้เขียนซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ก็ประสบปัญหาในเรื่องการอ่านของผู้เรียนพบว่า เมื่อผู้เรียนต้องอ่านเนื้อหาที่มีปริมาณมาก มักจะเกิดความรู้สึกลำบาก ท้อแท้ วิตกกังวล ข้อมูลสำคัญไม่รอด้าน อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์ (2561: 3-4) ได้พบปัญหาการอ่านของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งสรุปสาเหตุของปัญหาหลักได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรก ด้านการจัดการเรียนการสอน ที่ส่วนใหญ่ผู้สอนเน้นการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนไม่ได้ฝึกฝนความสามารถในการเลือกจับความจริงจากข้อมูลข่าวสารจริงและเท็จที่มีอยู่ท่วมท้น ด้านที่สอง ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในด้านการตีความ โดยไม่สามารถตีความจากประสบการณ์หรือความรู้ที่มีอยู่เดิมได้ และด้านที่สาม ด้านบทอ่านพบว่า การใช้บทอ่านที่ไม่หลากหลาย มีสำนวนภาษาที่เข้าใจยากไม่คุ้นเคย รวมถึงหนังสือบางประเภทใช้สำนวนเชิงวิชาการและมีคำภาษาต่างประเทศแทรก ทำให้ต้องตีความเพื่อให้เข้าใจสิ่งที่เขียน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีความสำคัญ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ผลผลิตซึ่งเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ ปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ต้องได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และต้องเป็นวิธีที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ผู้เขียนมองว่าลักษณะการจัดการเรียนรู้ต้องเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ช่วยกันระดมสมอง ฝึกคิดวิเคราะห์บทอ่านต่าง ๆ ที่หลากหลาย รวมถึงการใช้เทคนิคกลยุทธ์การอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต บทความวิชาการนี้ผู้เขียนจึงสนใจศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อเป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ในการพัฒนาคุณภาพการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาต่อไป

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากการศึกษาความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังต่อไปนี้

คำว่า วิจารณญาณ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า “ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 1117) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หมายถึง การอ่านขั้นสูงที่ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบถี่ถ้วน เพื่อสรุปสาระสำคัญ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิจาร์ณและประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่าน ทำให้เกิดความคิดรวบยอด และความคิดใหม่ เป็นการแสดงความคิดเห็นด้วยความเข้าใจ เพื่อนำไปสู่การประเมินหาสิ่งที่ดี และข้อบกพร่อง ก่อนจะรับหรือโต้แย้งด้วยความเที่ยงธรรม และเสนอแนวทางการแก้ไข (ชยวนิศ ใฝ่เอกภพ, 2566: 23) การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้อ่านต้องมีความรู้ทางภาษามีประสบการณ์ในการอ่าน ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล พิจารณาตัดสินใจ จำแนกแยกแยะ ประเมินค่า จากเรื่องที่อ่าน และมีปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลที่ถูกต้อง (ประวิทย์ หล่อเกรี, 2564: 25) การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงที่รวมความสามารถในการจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ไว้ด้วยกัน เพื่อพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างใคร่ครวญว่ามีเนื้อหาสาระ คุณค่า ความ น่าเชื่อถือ และสามารถดึงประโยชน์จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร (วนิตา พรหมเขต, 2559: 27-28) การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ต้องใช้สติปัญญาพิจารณาความหมายโดยนัยของถ้อยคำ ตลอดจนอารมณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ทั้งนี้ผู้อ่านจะนำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมา ช่วยในการอ่านด้วย (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2556) การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นการอ่านที่ลึกซึ้งกว่าการอ่านเพื่อรับรู้ข้อความแต่อย่างเดียว จึงกล่าวได้ว่า “การอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณเป็นยอดของการอ่านทั้งปวง” (กองทัพ เคลือบพนิชกุล, 2542)

จากการศึกษาความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง เป็นการ อ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์วิจารณ์ใน ขั้นต่อไป การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคดิจิทัล ในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ความสำคัญการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นสำหรับยุคปัจจุบัน เราต้องรู้จักพัฒนา ตนเองให้เป็น “นักอ่านที่มีวิจารณ์ญาณ” เพื่อให้ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ สามารถใช้วิจารณ์ญาณใน การรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีดังนี้

การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณถือเป็นความสามารถในการอ่านระดับสูง เป็นการอ่านอย่าง ละเอียด สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ได้อ่านอย่างมีเหตุผล การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจึงทำให้ผู้อ่านรู้จัก พิสูจน์วิเคราะห์สาร เพราะในปัจจุบันมีหนังสือและสื่อที่ผลิตออกมาจำนวนมาก ผู้อ่านจึงต้องอ่านอย่าง พิจารณาใคร่ครวญ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะช่วยพัฒนาปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน สามารถแยกแยะส่วนต่าง ๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของ ทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้งและมีวิจารณ์ญาณไตร่ตรอง ไม่เป็น คนที่เชื่อคนง่ายหรือหลงเชื่อคำโฆษณาที่เกินจริง มีทักษะในการแยกแยะและหาแนวทางในการแก้ไข

อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้ที่รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางและเป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติเจริญ, 2542) การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณเป็นทักษะขั้นสูง เป็นการมุ่งประสิทธิภาพเต็มรูปแบบและครบวงจรของการอ่านเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงในชีวิต ผูกให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และต่อยอดความรู้ (ชยานิศ ใฝ่เอกภพ, 2566 : 24) ในการอ่านนั้น ผู้อ่านต้องพิจารณาสิ่งที่อ่านทุกตอน ตลอดจนกระบวนการนำเสนอข้อเขียนนั้น ๆ ด้วยความรอบคอบและตระหนักถึงบริบทของการสร้างสรรค์ข้อเขียนทุกชิ้น ทั้งนี้เพราะในการเขียนนั้น เนื้อหาทุกตอนทุกชิ้นจะถูกนำมาหลอมรวมเข้าด้วยกันด้วยกระบวนการเขียนที่ทำให้ส่วนต่าง ๆ มีความกลมกลืนเป็นเรื่องเดียวกันทั้งหมด นอกจากนี้แล้วความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ ยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนในทุกสาขาวิชาและผู้คนในทุกวิชาชีพ เพราะเป็นความสามารถพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและการประกอบวิชาชีพ การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง (เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์, 2561: 40)

จากความสำคัญข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกคน ทุกสาขาอาชีพ นอกจากจะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้พื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 แล้ว ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณย่อมมีภูมิคุ้มกันจากการถูกรบกวน เป็นผู้วิสัยทัศน์กว้างไกล และเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ปัญหาการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

การอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณแม้ว่าจะจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ทุกรายวิชา และการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังที่ได้กล่าวมา ผู้เขียนได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัญหาการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะในด้านการอ่านระดับสูง จึงทำให้ขาดการคิดพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ อักษรกาญจน์ (2561: 96) ได้สรุปปัญหาการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณไว้ว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ กล่าวคือ ขาดความสามารถในการลำดับเหตุการณ์เรื่องราวในเรื่อง การสรุปเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นมโนทัศน์ ขาดการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของผู้เขียน ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล การวิเคราะห์โวหารในการเขียน ตลอดจนการคาดคะเนผลที่คาดว่าจะเกิดตามมา ความน่าเชื่อถือ และความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ ในขณะที่ เอมอร์ เนียมน้อย (2551 : 10) ได้กล่าวถึงปัญหาของการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ สรุปได้ว่า ปัจจุบันผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จในการอ่านและมีความสามารถในการให้เหตุผลไม่เท่าที่ควร ผู้เรียนยังมีข้อบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ เนื่องจากแยกใจความสำคัญและพลความไม่ออก ไม่สามารถสรุปหรือขมวดประเด็นความคิดสำคัญของเรื่องได้ครบ ขาดทักษะในการจับใจความสำคัญ ไม่สามารถออกจุดประสงค์ของผู้เขียน ไม่สามารถวิเคราะห์และ

สังเคราะห์สิ่งที่อ่านได้ นอกจากนี้ พัทธินทร์ สุริยวงศ์ (2559: 6) ได้สรุปปัญหาของผู้เรียนว่ามีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ เมื่ออ่านเรื่องที่ยากหรือมีจำนวนมากจึงขาดความสนใจ และเมื่อตอบคำถามจะไม่ตั้งใจตอบหรือใช้วิธีการลอกคำตอบจากเพื่อน เมื่อตอบคำถามจึงไม่สามารถยกตัวอย่างจากบทอ่านมาอธิบายประกอบได้ ผู้เรียนนั้นไม่เข้าใจลักษณะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจว่าเป็นการอ่านแค่เข้าใจ นอกจากนี้ผู้เรียนไม่สามารถคิดในระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าได้ อีกทั้งในปัจจุบันปัจจัยของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับผู้เรียน ทำให้ใช้การดูมากกว่าที่จะใช้การอ่าน

จากปัญหาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาการอ่านของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่เกิดจากขาดการวิเคราะห์ที่ไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ ในการพิจารณาเลือกรับข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เกิดความผิดพลาดในการรับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นความจริง ย่อมสร้างความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน และส่งผลให้เกิดความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมที่ผิด ๆ ต่อไป

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ รูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ (ทิตินา แคมมณี, 2560: 221)

ผู้เขียนได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ จากงานวิจัยของ เพ็ญวิษา วัฒนปรีชานนท์ (2561) เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐาน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และการใช้กลยุทธ์การอ่านต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Oriented Reading Instruction: CORI)

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด โดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวคิดหรือประเด็นสำคัญ ค้นหาองค์ประกอบ

หรือลักษณะเฉพาะที่เป็นแก่นสำคัญของเรื่องนั้น รวมถึงการหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องนั้น ด้วยการสนับสนุนการใช้กลยุทธ์ในการรับรู้หรือกลยุทธ์ในการอ่าน เช่น การทบทวนความรู้เดิม การให้ข้อมูลพื้นฐาน การตั้งคำถาม การสรุปความ การใช้ผังกราฟิก ไม่ว่าจะเป็นการวาดรูปหรือทำผังโน้ตทัศน์จากเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่องที่อ่านเพื่อให้ได้มโนทัศน์จากเรื่องที่อ่าน (Reading Rockets, 2015)

การสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เน้นให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกบทอ่านที่ใช้ในการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการอ่าน และแรงจูงใจในการอ่านนี้เองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน แรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่าน (Wigfield and Guthrie, 1997) การเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เลือกบทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเองจนเกิดแรงจูงใจภายในได้นั้น ควรเป็นบทอ่านที่ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ที่จะเรียนรู้จากบทอ่าน มีความเกี่ยวข้องกับระหว่างเนื้อหาบทอ่านกับผู้อ่าน เช่น ตรงกับความสนใจ เหมาะสมกับวิชาชีพ เป็นต้น (Guthrie and Cox, 2001) นอกจากนี้แล้ว ลักษณะของการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ยังมีลักษณะเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน จะทำให้ได้ข้อมูลใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างมโนทัศน์และบูรณาการความรู้ได้ดี (Guthrie, 2007) จากการศึกษาพบว่า การพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและการอภิปรายระหว่างกัน หลังจากอ่านเอกสารงานวิจัย จะช่วยให้ทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนได้ประโยชน์ที่กว้างขวางและสามารถขยายความรู้ได้มากขึ้นกว่าการเรียนรู้แบบเดี่ยว (Beya and Nicoll, 1997; Grabe and Stoller, 2002)

หลักการของการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ มี 3 ประการ ดังนี้

- 1) การเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมจะทำให้เข้าใจความคิดรวบยอดของบทอ่าน และสามารถวิเคราะห์บทอ่านได้อย่างมีหลักการและน่าเชื่อถือ
- 2) การใช้บทอ่านที่เหมาะสมและมีความเชื่อมโยงกับชีวิต ประสบการณ์ และความรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสำรวจความต้องการของตนเองเพื่อตั้งเป้าหมายในการอ่าน และเชื่อมโยงบทอ่านเข้ากับภูมิหลัง เพื่อให้เกิดการค้นคว้าและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผล และเพื่อพัฒนาแรงจูงใจในการอ่านของผู้เรียน
- 3) การส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันนำประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนมาอภิปราย ทำให้สามารถเชื่อมโยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้ได้ประโยชน์ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ (Inquiry-based learning)

แนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ มุ่งให้ผู้เรียนฝึกฝนการคิดและค้นคว้าข้อมูลที่ได้รับเหตุผลโดยผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดประเด็นในการค้นหา ตั้งสมมติฐาน เกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง (ทีศนา แคมมณี, 2560) เป็นการนำผู้เรียนไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือทำให้ข้อมูลเหล่านั้นละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การเรียนรู้แบบสืบสอบ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการดำเนินการเรียนการสอน เป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยที่ครูทำหน้าที่คอยสนับสนุนชี้แนะช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน และผู้เรียนทำหน้าที่คล้ายผู้จัดวางแผนการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; พิมพันธ์ เตชะคุปต์, 2544; ภาพ เลหาไพบูลย์, 2542) ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกสังเกต ฝึกนำเสนอ ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ ฝึกสร้างองค์ความรู้ เน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยการตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูล จนค้นพบความรู้หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง สรุปเป็นหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการแก้ปัญหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำกับควบคุมดำเนินการให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546)

หลักการของแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ (Inquiry-based learning) มี 3 ประการ ดังนี้

1) การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย ความสนใจ การท้าทายความคิดในเรื่องที่เรียนสามารถตั้งคำถามที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กับบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ประเด็นความคิด

2) การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ โดยใช้กระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูลวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินและหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล นำมาอธิบายเพื่อสรุปข้อมูลที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาอย่างสมเหตุสมผล

3) การสนับสนุนให้ผู้เรียนค้นพบความรู้หรือข้อสรุปได้ด้วยตนเองและนำความรู้ความเข้าใจหรือข้อสรุปที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ทำให้ความรู้ขยายกว้างขวางขึ้น

2) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ

การจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์, 2561: 217-219)

1. ขั้นสำรวจ เป็นขั้นที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สำรวจความต้องการและกำหนดเป้าหมายในการอ่านด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนผ่านการตั้งคำถามและชวนอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคัดเลือกบทอ่านที่ตรงกับเป้าหมายในการเรียนรู้ นำไปสู่การเลือกบทอ่านที่มีความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ผู้สอนกระตุ้นความคิดของผู้เรียน โดยชวนอภิปรายพร้อมตั้งคำถามที่เชื่อมโยงกับความรู้ ประสบการณ์ หรือความสนใจของผู้เรียน

1.2 ผู้เรียนตรวจสอบความสนใจในการอ่านของตนเอง โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของตนเองในด้านการอ่านเพื่อเลือกบทอ่าน

1.3 ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการอ่าน วางแผนการอ่าน และกำหนดบทอ่าน โดยให้ผู้เรียนวางแผนการอ่านของตนเอง เช่น ตั้งเป้าหมายในการอ่าน เนื้อหาบทอ่านที่สนใจอ่าน ปริมาณบทอ่าน เวลาที่ใช้ในการอ่าน

2. ขั้นเรียนรู้และฝึกอ่านโดยใช้กลยุทธ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนทบทวนความรู้ประเภทของงานเขียน และรูปแบบโครงสร้างของงานเขียน โดยให้ผู้เรียนฝึกอ่านโดยใช้กลยุทธ์การอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนนำมาทำความเข้าใจบทอ่าน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 ผู้เรียนฝึกอ่านและวิเคราะห์บทอ่านโดยใช้กลยุทธ์การอ่าน

1) ผู้สอนให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของบทอ่านประเภทต่าง ๆ เช่น โครงสร้างของบทอ่านแต่ละประเภท การพิจารณาแก่นความคิดสำคัญของผู้แต่ง กลวิธีการแต่ง ภาพสะท้อนสังคม พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย

2) ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยและฝึกอ่านบทอ่านที่ผู้สอนคัดเลือกมาให้ จากนั้นให้ผู้เรียนอภิปรายบทอ่านร่วมกัน

2.2 ผู้เรียนนำบทอ่านที่ตนเองเลือกมาฝึกอ่านและเลือกใช้กลยุทธ์การอ่าน

1) ผู้เรียนค้นคว้าบทอ่านที่ตนเองสนใจหรือต้องการอ่าน อันเป็นผลมาจากการสำรวจความสนใจของตนเอง เพื่อนำมาฝึกอ่าน

2) ผู้เรียนนำบทอ่านที่ตนเองเลือกมาฝึกอ่าน โดยนำความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบทอ่านที่ได้เรียนรู้และกลยุทธ์ต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสม และเขียนลงแบบบันทึกการอ่าน

3. ขั้นตามติดสืบค้น เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดคำถามหรือประเด็นสำคัญเพื่อนำไปสู่การสืบค้นเพิ่มเติม โดยการร่วมสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้อ่าน ให้ผู้เรียนค้นคว้าและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างมีเหตุผล นำกลยุทธ์การอ่านมาช่วยทำความเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ผู้เรียนระบุหัวข้อหรือคำถามที่สนใจและเกี่ยวข้องกับบทอ่าน โดยให้ผู้เรียนคัดเลือกประเด็นหรือคำถามที่ตนเองสนใจไว้สำหรับสืบค้น

3.2 ผู้เรียนสืบค้นตามประเด็นที่กำหนดด้วยตนเอง โดยการสืบค้นจากเอกสาร ตำรา หรือแหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในและนอกห้องเรียน ตามความเหมาะสมกับเวลาและเนื้อหา โดยใช้กลยุทธ์การอ่านมาช่วยในการทำความเข้าใจข้อมูลที่สืบค้น

4. ชั้นลงข้อสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์และพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นและประมวลข้อสรุปอย่างมีเหตุผล และนำข้อมูลที่คัดเลือกแล้วมาลงข้อสรุปโดยการเชื่อมโยงบทอ่านกับความรู้อหรือประสบการณ์เดิมหรือในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ได้แก่

4.1 ผู้เรียนวิเคราะห์และพิจารณาความน่าเชื่อถือของบทอ่าน โดยการพิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูลที่สืบค้นด้วยตนเอง เพื่อตัดสินใจเลือกเชื่อหรือไม่เชื่อในข้อมูลที่สืบค้น

4.2 ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ได้จากการอ่านและค้นคว้า โดยผู้เรียนพิจารณาความสัมพันธ์และความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างบทอ่านกับข้อมูลที่สืบค้นหรือความรู้เดิม และพิจารณาบทอ่านทั้งในด้านความเหมาะสมของภาษา การนำเสนอแก่นความคิดสำคัญ ความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นของตนเองและเขียนเพิ่มเติมลงแบบบันทึกการอ่าน

5. ขั้นตรวจสอบแลกเปลี่ยน เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันประมวลข้อสรุปที่ได้จากการอ่านและการค้นคว้าเพิ่มเติม ผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม เป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากบทอ่านกับข้อค้นพบที่ได้จากการเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ได้แก่

5.1 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประเด็นที่ตนเองได้จากการอ่านและการสืบค้น

1) ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการสืบค้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามลักษณะบทอ่านหรือเนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อความรู้ที่กว้างขวาง

2) ผู้เรียนตรวจสอบบันทึกการอ่าน โดยระบุความรู้ความเข้าใจและกระบวนการสืบค้น

5.2 ผู้เรียนเชื่อมโยงข้อความรู้และข้อค้นพบที่ได้จากการอ่านกับชีวิตจริงและเขียนลงแบบบันทึกการอ่าน

กลยุทธ์ที่ใช้ในการอ่าน

การเตรียมผู้เรียน ผู้สอนควรให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับบทอ่านประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ความหมาย ประเภทบทอ่าน องค์ประกอบบทอ่านประเภทต่าง ๆ ขั้นตอนการอ่าน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การศึกษาค้นคว้าและประเมินข้อมูล และให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การอ่านประเภทต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมกลยุทธ์การอ่านไว้ 10 กลยุทธ์ แบ่งเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน ดังต่อไปนี้ (เพ็ญวิภา วัฒนปรีชานนท์, 2561)

1) กลยุทธ์การอ่านที่ใช้ก่อนอ่าน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

ที่	กลยุทธ์การอ่าน	วิธีการใช้กลยุทธ์
1	<p>การอ่านสำรวจ (skim/scan)</p> <p>โดยการอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อจับใจความสำคัญ (Main Idea) ของสิ่งที่อ่านโดยไม่มุ่งหวังที่จะทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของเนื้อเรื่อง การอ่านประเภทนี้มักได้แก่ การอ่านบทความจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ปกหนังสือ (ตามแผงหรือร้านขายหนังสือ) และนวนิยายต่าง ๆ การอ่านด้วยวิธี Skim นี้จะไม่อ่านทุกคำหรือทุกประโยค แต่จะจับใจความเฉพาะคำที่สำคัญ (Key words) ที่จะบอกให้รู้ว่าเนื้อเรื่องที่อ่านทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องอะไร เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา สารคดี บทความวิชาการ และเรื่องสั้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่อ่านทุกคำหรือทุกประโยค 2. เริ่มอ่านจากบทนำ และบทสรุป 3. ส่วนเนื้อหา ให้จับใจความเฉพาะคำที่สำคัญ (Key words) หรือคำที่กล่าวซ้ำบ่อย ๆ หรือคำที่พิมพ์ตัวเอียงตัวหนา 4. คาดเดาเนื้อหาจากการอ่านสำรวจ
2	<p>การคาดเดา (prediction)</p> <p>โดยการให้ผู้เรียนคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยอาจใช้รูปภาพ แผนภูมิ หัวเรื่อง ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะได้อ่าน แล้วนำเสนอ หรืออภิปราย หรือหาคำตอบเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา สารคดี บทความวิชาการ และเรื่องสั้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจชื่อเรื่อง รูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง ที่ปรากฏในเรื่อง 2. นำสนทนา หรืออภิปราย หรือหาคำตอบเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ
3	<p>การดูก่อนอ่าน (preview)</p> <p>โดยการที่ผู้อ่านได้สำรวจส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือหรือตำรา ก่อนที่จะอ่าน การอ่านต้องอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อให้ได้หัวเรื่อง (Topic) ของข้อความนั้น ๆ แต่ไม่ใช่ส่วนที่เป็นรายละเอียดของเรื่อง เหมาะกับงานเขียนประเภทสารคดี บทความวิชาการ และเรื่องสั้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือหรือตำรา ก่อนที่จะอ่าน ซึ่งได้แก่ ปกหน้า หน้าลิขสิทธิ์ คำนำ สารบัญ รูปภาพ กราฟ แผนภูมิ อภิธานศัพท์ ภาคผนวก ชื่อเรื่องที่อ่าน ประโยคแรกของย่อหน้าและ/หรือ ประโยคสุดท้ายของข้อความ 2. เมื่ออ่านอย่างรวดเร็วเสร็จสิ้น ให้สรุปหัวเรื่อง (Topic) ของข้อความนั้น ๆ

2) กลยุทธ์การอ่านที่ใช้ขณะอ่าน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

ที่	กลยุทธ์การอ่าน	วิธีการใช้กลยุทธ์
1	<p>การอ้างถึง (inference)</p> <p>โดยการอ้างถึงคำ กลุ่มคำ หรือประโยคที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเรื่อง หรืออาจอ้างถึงสิ่งที่กล่าวต่อไปก็ได้ ช่วยให้เรื่องที่อ่าน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เมื่ออ่านพบย่อหน้าใดที่คิดว่า น่าสนใจ ให้ลองขยายความคิดโดยการกล่าวถึงคำศัพท์ หรือข้อความที่ย่อหน้า

ที่	กลยุทธ์การอ่าน	วิธีการใช้กลยุทธ์
	มีความกระชับไม่เยิ่นเย้อ เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เรียนต้องใช้เพื่อลงข้อสรุประหว่างแต่ละประโยคในย่อหน้านั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนสร้างความหมายจากบทอ่านและสร้างความเข้าใจจากบทอ่านได้เหมาะกับงานเขียนประเภทสารคดี บทความวิชาการ เรื่องสั้น	นั้น เช่น ในย่อหน้าที่ 7 เมื่อกล่าวถึงคำศัพท์ที่น่าสนใจ ผู้เรียนต้องสามารถสร้างการอ้างอิงเกี่ยวกับคำศัพท์นั้นให้ได้อย่างน้อย 10 การอ้างอิง เป็นต้น 2. ลงข้อสรุปจากการขยายความคิด
2	การตั้งคำถามขณะที่อ่าน (question) โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่คุณสงสัยอยู่แล้วหรือเพิ่งคิดถึงระหว่างอ่านผ่าน ๆ เช่น แนวคิดหลักของบทความนี้คืออะไร ผู้เขียนต้องการจะสื่ออะไรจากตัวอย่างนี้ฉันจะเอาแนวคิดตรงนี้ไปใช้ได้อย่างไร การตั้งคำถามจะทำให้มองหาคำตอบเหมือนเป็นการเตรียมความพร้อมให้สมองในการเรียนรู้ เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา สารคดี บทความวิชาการ และเรื่องสั้น	1. อ่านเนื้อหาทั้งหมดไล่เรียงตามลำดับการนำเสนอเนื้อหา 2. หากอ่านแล้วเกิดความสงสัยในคำศัพท์ แนวคิดหลัก สิ่งที่คุณเขียนต้องการจะสื่อ ฯลฯ ให้ตั้งคำถามขึ้นทันที 3. เมื่อตั้งคำถามในขณะที่อ่าน ให้มองหาคำตอบหรือวิเคราะห์คำตอบควบคู่กันไป
3	การขีดเส้นใต้ (underline) โดยการขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญในขณะที่อ่านหนังสือ โดยการแบ่งข้อความที่อ่านในแต่ละหน้าออกเป็นช่วง ๆ และอ่านแต่ละส่วนหนึ่งครั้งอย่างรวดเร็วโดยอ่านผ่าน ๆ ก่อน เพื่อจะได้ทราบคร่าว ๆ ว่าส่วนที่อ่านนี้เกี่ยวข้องกับอะไร แล้วอ่านแต่ละส่วนอีกครั้งที่สองและให้ขีดเส้นใต้หรือระบายสีข้อความที่สำคัญในรอบที่สองและลบคำที่ไม่จำเป็นออก เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว สารคดี บทความวิชาการ	1. แบ่งข้อความที่อ่านในแต่ละหน้าออกเป็นส่วน ๆ 2. อ่านผ่าน ๆ ครั้งแรกอย่างรวดเร็ว 3. อ่านแต่ละส่วนอีกครั้งที่สองและให้ขีดเส้นใต้หรือระบายสีข้อความที่สำคัญในรอบที่สอง และลบคำที่ไม่จำเป็นออก
4	การอ่านซ้ำ (reread) โดยการอ่านหนังสือซ้ำ ๆ รอบที่ 2, 3 หรือ 4 จะช่วยให้รายละเอียดที่เคยตกหล่นจากการอ่านรอบแรก ๆ จะค่อย ๆ ชัดเจนมากขึ้น เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา สารคดี บทความวิชาการ และเรื่องสั้น	1. อ่านเนื้อหาแบบคร่าว ๆ ในครั้งแรก 2. อ่านซ้ำครั้งที่ 2-4 และหาประเด็นหรือรายละเอียดที่สำคัญที่เพิ่มขึ้นจากการอ่านรอบแรก ๆ

3) กลยุทธ์การอ่านที่ใช้หลังอ่าน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

ที่	กลยุทธ์การอ่าน	วิธีการใช้กลยุทธ์
1	การสรุป (summarize) โดยการลงความเห็น การวินิจฉัย หรือการสรุปย่อตัวอย่างมีเหตุผล ซึ่งการสรุปความจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องนั้นผู้อ่านจะต้องพิจารณาจากรายละเอียดที่ปรากฏในข้อความแล้ว	1. หาใจความสำคัญ และใจความสนับสนุนในแต่ละย่อหน้า 2. ใจความสำคัญมักอยู่ส่วนต้น หรือกลาง หรือท้ายของย่อหน้านั้น ๆ

ที่	กลยุทธ์การอ่าน	วิธีการใช้กลยุทธ์
	นำมาสรุปอย่างมีเหตุผล โดยที่ผู้อ่านไม่สามารถหาคำตอบโดยตรงจากเนื้อเรื่อง และการที่จะบอกได้ว่าผู้อ่านสามารถอ่านข้อความได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ก็ย่อมาหมายความว่าผู้อ่านสามารถตอบคำถามประเภทสรุปได้อย่างถูกต้องด้วย เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา สารคดี บทความวิชาการเรื่องสั้น	3. เมื่อหาใจความสำคัญได้ ให้นำมาสรุป โดยเริ่มสรุปจากย่อหน้าเดียว ไปสู่อ่านย่อหน้าอื่น ๆ จนนำไปสู่ทั้งบทในที่สุด
2	การใช้ผังความคิด (mind map) โดยผังความคิดมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนสามารถดึงเอาโครงสร้างความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ได้ดี เมื่อผู้เรียนเรียนจบบทอ่านแล้ว ผู้เรียนสามารถอภิปรายโดยใช้ผังความคิดเพื่อเน้นการจับใจความสำคัญของเนื้อหา สามารถขยายผังความคิดจากการอภิปรายกับเพื่อน ๆ ได้ผังความคิดมีประสิทธิภาพและมีความยืดหยุ่น กล่าวคือ สามารถนำมาใช้ได้ทั้งกิจกรรมก่อนการอ่าน กิจกรรมขณะอ่าน และกิจกรรมหลังการอ่าน ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญและโยงความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ เหมาะกับงานเขียนประเภทสารคดี บทความวิชาการ	1. เมื่ออ่านบทอ่านเสร็จ ให้หาคำสำคัญหรือมโนทัศน์หลัก 2. เขียนหรือวาดมโนทัศน์หลักตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ 3. เขียนหรือวาดมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์หลักไปรอบ ๆ 4. เขียนหรือวาดมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไปเรื่อย ๆ 5. สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น ผังมโนทัศน์ ผังใยแมงมุม เป็นต้น
3	การเสนอข้อโต้แย้ง โดยการให้ข้อคิดเห็นแสดงทัศนคติ หรือข้อโต้แย้ง ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไร โดยให้เหตุผลประกอบการโต้แย้งเสนอแนวคิดและข้อคิดเห็นของตน เหมาะกับงานเขียนประเภทข่าว โฆษณา	1. อ่านเนื้อหาทั้งหมดและหาประเด็นหลัก ประเด็นรอง ที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ 2. ประเมินข้อโต้แย้งจากความคิดเห็นที่ตนคิด หรือประเด็นที่ผู้เขียนเสนอว่าเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร ได้เรียนรู้อะไรจากบทอ่านนี้ บทอ่านนี้เกี่ยวข้องกับหัวข้อการเรียนรู้อื่น ๆ หรือไม่

บทสรุป

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการรวมความสามารถของการอ่านระดับต้นจนถึงระดับสูงไว้ด้วยกัน การเป็นผู้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้อ่านต้องฝึกฝนความสามารถในการอ่านตั้งแต่การอ่านจับใจความสำคัญ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วจึงจะสามารถนำความคิดที่ได้นั้นมาสู่การตัดสินใจ ประเมินคุณค่าสิ่งที่อ่านบนพื้นฐานของการมีเหตุผล ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วย

เสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์เนื้อหาตามองค์ประกอบของบทอ่าน ประเมินค่าได้อย่างมีเหตุผล ตลอดจนผู้เรียนเลือกใช้กลยุทธ์การอ่านที่เหมาะสมกับประสบการณ์การอ่าน องค์ประกอบของบทอ่านแต่ละประเภท ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิตตรา พิกุลทอง. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุศภีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชญานิศ ใฝ่เอกภพ. (2566). *การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ ร่วมกับแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิตนา แชมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประวิทย์ หล่อเกียร. (2564). *การศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหน่วยการเรียนรู้ ล้ำค่าเมืองปะคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์. (2554). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธีและเทคนิควิธีการสอน 1*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- เพ็ญวิษา วัฒนปรีขานนท์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์และแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์คุศภีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง. หน้า 1-39.

- วนิตา พรหมเขต. (2559). *การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุรรัตน์ อักษรกาญจน์. (2561). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ : เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีอาร์ อี เอ พี, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 10(1). 91-114.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติเจริญ. (2542). *การอ่าน: ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น*. กรุงเทพฯ: เจริญเทพ เอ็ดดูเคชั่น.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). *พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Beya & Nicoll. (1997). Research utilization begins with learning to read researchpapers. Retrieved from <http://findarticles.com>
- Grabe & Stoller. (2002). *Teaching and research reading*. New York: Longman.
- Guthrie & Cox. (2001). Classroom conditions for motivation and engagement in reading. *Education Psychology*, 13(3), 383-302.
- Guthrie ,T. (2007). Reading motivation and reading comprehension growth in the later elementary years. *Contemporary Education Psychology*., 32(2), 282-313.
- Reading Rockets. (2015). *Concept-Oriented Reading Instruction (CORI)*. Retrieved from <http://www.readingrockets.org/article/concept-oriented-reading-instruction-cori>
- Wigfield & Guthrie. (1997). Relations of children's motivation for reading to the amount and breadth of their reading. *Journal of Educational Psychology*, 89(3), 420-432.

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง 469 หมู่ 3 ต.ฝ่ายแก้ว อ.ภูเพียง จ.น่าน
โทรศัพท์/โทรสาร 054-601063 www.nan.mcu.ac.th